

Regler, der beskytter imod utilladt kopiering af autoriserede indspilninger eller optagelser, kendes kun i Østrig. Efter den østrigske lov har kunstneren eneret til at træffe bestemmelser med hensyn til sådanne kopieringer, og denne eneret varer i 30 år.

Fra de udøvende kunstners side har man i endnu højere grad end for beskyttelsen i de ovenfor berørte henseender interesseret sig for en beskyttelse imod den udnyttelse af den udøvende kunstners præstation, som finder sted, når en med hans samtykke fremstillet indspilning eller optagelse anvendes til offentlig gengivelse af præstationen. Spørgsmålet har først og fremmest været diskuteret i forbindelse med radioens benyttelse af grammofonplader.

Til støtte for at give de udøvende kunstnere rettigheder med hensyn til denne såkaldte *sekundære udnyttelse* af den indspillede præstation påberåbes ikke blot retshensyn, men der fremføres også argumenter af anden art. Man henviser til, at den tiltagende brug af mekanisk musik har medført, at musikernes arbejdsmuligheder er blevet væsentligt indskrænket. Deres indtjeningsmuligheder er forringet, mange er blevet arbejdsløse og rekrutteringen til musikerehvervet viser tegn på svigten, hvilket på langt sigt vil blive til skade for hele musiklivet.

Lovbestemmelser, der giver de udøvende kunstnere rettigheder med hensyn til den offentlige gengivelse af autoriserede optagelser, kendes kun i få lande og har haft ringe praktisk betydning. I nogle af de lande, hvor radioforetagenderne betaler afgift til grammofonselskaberne for anvendelsen af grammofonmusik i radioen, har musikerne dog efter forhandling opnået at få andel i afgiftsbeløbene. Dette er sket i overensstemmelse med en aftale, der i 1954 blev indgået mellem grammofonfabrikanternes og musikernes internationale organisationer. I Danmark er denne aftale imidlertid ikke ført ud i livet.

De udøvende kunstnere har endelig fremsat krav om indførelsen af bestemmelser svarende til ophavsmandenes *droit moral*. Sådanne bestemmelser findes i de østrigske og italienske love.

I Danmark har spørgsmålet om en beskyttelse af de udøvende kunstnere været debatteret i en år-række. I 1936 udarbejdede professor, dr. jur. Fr. Vinding Kruse et lovforslag, der indeholdt følgende bestemmelse:

„Den kunstner, der gengiver et litterært eller musikalsk værk, har ret til at modsætte sig, at hans gengivelse ved mekaniske instrumenters mellemkomst får større udbredelse, end han, da han udførte gengivelsen, inså eller burde indse.“

Dette forslag var tiltrådt bl. a. af Dansk Forfatter-

forening, Dansk Komponistforening, Dansk Skuespillerforbund, Dansk Tonekunstnerforening, Det unge Tonekunstnerselskab, Digttersammenslutningen, Danske Dramatikeres Forbund, „Koda“ og Solistforeningen af 1921.

Endvidere afgav undervisningsministeriets forfatter- og kunstnerretsudvalg (udvalget vedrørende Bernerkonventionens revision) i 1939 en betænkning (utrykt), hvori udvalget gik ind for gennemførelsen af beskyttelsesregler til fordel for den udøvende kunst. Denne betænkning omtales udførligt side 155 ff. i den danske betænkning af 1951 om forslaget til lov om ophavsret.

Der råder ikke tvivl om, at der efter gældende ret ikke tilkommer de udøvende kunstnere nogen beskyttelse imod de former for tilegnelse af deres præstationer, der er omtalt i det foregående. Dette er fastslået ved flere domme f. eks. U.f.R. 1928, p. 688 (om udsendelse pr. radio af et orkestres udførelse af musik), U.f.R. 1933, p. 555 (om udsendelse pr. højtaler i en restaurant af en operasangers optræden i radio), U.f.R. 1933, p. 153 (om en restauratørs ret til gennem tråd og mikrofon at overføre restaurantmusik fra den ene til den anden af to ham tilhørende restauranter). Også Højesterets dom af 3. juni 1958 (U. f. R. 1958 p. 826) i sagen vedrørende fjernsynstransmissioner af Det kgl. Teaters forestillinger kan antagelig ses som et udtryk herfor. Ved dommen statueredes det, at de scenekunstnere, hvis fremførelser vistes i fjernsyn, ikke efter de ansættelsesvilkår, som gjaldt for dem, kunne modsætte sig transmissionerne. (Af præmisserne til denne dom synes dog at fremgå, at sagen kunne have fået et andet udfald, såfremt retten havde ment, at transmissionerne var til væsentlig skade, kunstnerisk eller økonomisk, for de pågældende kunstnere).

På det internationale plan har der lige siden midten af 1920'erne været bestræbelser i gang for at få gennemført en ordning af spørgsmålet om de udøvende kunstners beskyttelse og i sammenhæng hermed en beskyttelse for grammofonfabrikanter og radioforetagender.

I de senere år har man gennem et samarbejde mellem Bernerunionen, Den internationale Arbejdsorganisation (ILO) og UNESCO søgt at nå frem til enighed om et udkast til en konvention om disse spørgsmål. Arbejdet er imidlertid blevet sinket på grund af uoverensstemmelser mellem ILO på den ene side og de to andre internationale organisationer på den anden, og det er ikke for tiden muligt at forudsige, hvornår en afgørelse i sagen kan foreligge,